

VOCABULARI VALENCIÀ DE L'ART DE LA NAVEGACIÓ

I DE LA CONSTRUCCIÓ NAVAL

NOTES D'ACLARIMENT

El present *Vocabulari Valencià* està constituït per paraules vives a la costa valenciana, les quals paraules no estan enregistrades per Amades i Roig en els seus *Vocabulari de l'Art de la Navegació i de la Pesca*, publicat pel *Bulletí de Dialectologia Catalana*, XII, l'any 1924, i *La Marina Catalana del Vuitcents*, ni en les *Les relacions amb Grècia reflectides en el nostre vocabulari* de Joan Coromines (en *Homenatge a Rubió i Lluch*, 1936).

Aquestes paraules van acompanyades d'una breu explicació referent a la forma, ús o significació que expressen, i a més, dels corresponents dibuixos, suficients per a aclarir qualsevol dubte.

Respecte a l'exactitud dels dibuixos, poden despertar absoluta confiança en el que significa la figura, formes de tallar la fusta, plantilles, etc. Cada plana, numerada, duu la corresponent taula d'explicació.

A continuació donem, en cursiva, tots els mots recollits pels senyors Amades i Roig en *Vocabulari de l'Art de la Navegació i de la Pesca*. A la dreta d'ells figuren les equivalències valencianes, quan difereixen totalment o parcialment de les paraules que donen Amades i Roig, siga pel significat o per la forma.

Quan manca l'equivalència, són exactament iguals la descripció dels esmentats autors i la que podria donar-se de la forma i ús valencians; al més, difereixen en la pronúncia. Altres són completament distintes, com, per exemple, *abartrell* = dogal. Finalment hem prescindit d'algunes paraules: d'aquestes, unes

per no ésser costum a València; altres, per tractar-se de vaixells o coses molt antiquades i haver-se perdut la paraula; i altres, per haver d'insistir en les nostres consultes, amb altres elements. Exemples respectius : *batiport, galiassa, guindar*.

Les consultes estan fetes a persones de l'Art, joves i velles, en el port i platges de València, des de Morvedre fins a Cullera, procurant que siguen les que no estan contaminades de formes catalanes, mallorquines o eivissenques, ni tampoc de les de Viñarès i Alacant o les seues contrades, on es coneixen variants cap al català o el castellà, respectivament.

Fora de les formes valencianes consignades, n'hi ha altres que són clars castellanismes, importats pels pilots que han estudiat en llibres de nàutica castellans; o pertanyents a vaixells moderns, motors, màquines, embarcacions de recreació o deport d'origen estranger, etc. Aquestes paraules, no s'ha cregut interessant d'incloure-les.

I

A

abatre. — Caure el rumb per sotavent per efecte del vent excessiu o per anar mal amarinada una embarcació.

agulla. — Peça de ferro o metall col·locada a la part inferior de la roda de popa, que forma el joc inferior del timó, en unió de la femella anomenada *faixa*. (Fig. III-4.)

agulló. — Peça de ferro o metall en forma d'agulla, en sentit de dalt avall, col·locada en el timó, i que, introduint-se en el góndol o góndol, forma l'articulació. (Fig. III-2.)

aiguaatge. — La rosada que cau sobre coberta a la matinada.

albornés. — Vent del N. E. És el nom que rep el gregal a la vesprada.

alçaburro. — Corda que en els antics xabecs i místics s'emprava en el govern de la vela major, reemplaçant l'orsapop.

alteró. — Es diu de les embarcacions excessivament elevades d'orla, o bé de proa o popa solament.

amantellar. — Tesar l'amantell.

amantells. — Cordes proveïdes de bossells, que des de la *cru-seta* van al cap de la botavara. Serveixen per a la maniobra.

amarinar. — Enllestir les veles d'un vaixell per a una navegació determinada (aguantar un temps, virar, arriar), etc.

ambó. — Taula en forma de cuny que es col·loca en un o més llocs del folro d'una embarcació i serveix per a comprimir les altres, formant part del mateix folro.

amollar-se. — 1. *Amollar-se en popa*: es diu generalment quan, una vegada feta la maniobra per donar la popa al vent, no cal la major atenció al govern del vaixell. 2. Desatracar.

amura. — Part de l'orla, a es-tribord i babord, compresa en el terç de proa, que segons el tipus d'embarcació s'entén des de la roda als obencs; des de la roda a la taula de guarnició; o des de la roda a la trossa.

anar a l'orsa. — Navegar proa al vent, procurant cenyir-lo com més possible.

anar a la bona. — Dur la vela llatina correctament, o siga per la cara de sotavent del pal.

anar a la mala. — Navegar amb les veles llatines sobre el pal. Per posar-se a la bona es practica la maniobra anomenada *tombar*.

anar a la puja. — Obrir l'angle al vent. Les frases que el patró diu al timoner quan es fan maniobres complicades, són: *Orsa, Orsa-li* o *A l'orsa*, per manar cenyir; i *Puja, Puja-li* i *A puja* per manar obrir per sotavent.

anar a la rossa. — Anar sense govern. Es diu d'una embarcació que duu les veles arriades

i el vent la fa seguir la seua direcció; també es diu quan la barca està amarrada per la roda de proa a soles, i segueix la direcció del vent; així mateix, es diu d'un tros de fusta, de qualsevol cosa que flota i el vent la duu.

anar a tope; anar amb la vela a tope. — Hissar al màxim.

anar amb el car assentat. — Quan fa molt de vent s'hissa o arria la vela llatina fins a quedar a l'alçada del bossell, o siga l'estrop del flonc o amant a la mateixa alçada que el bossell. Llavors el car arriba a tocar l'aigua. La trossa, el sannalet, l'osta i l'orsa, treballen per barlovent degudament atesats.

anar amb el car simat. — Consisteix a anar amb la vela llatina hissada a tope, l'escota solta, el davant ben arriat; el sannalet suspèn la vela per la gassa que aquesta duu en el pujam, hissant fins a tocar l'estrop del flonc. Així la vela no pren vent.

anar amb la vela al bossell. — El mateix que *anar amb el car assentat*.

anar arrambat. — Anar a tot cenyir, o siga, orsant; el car va completament unit a la roda i l'escota totalment atesada.

anar de través. — Naufragar.

anar embroncat. — Anar a un desquartelar. Es diu *anar embroncat* solament si es tracta de la vela llatina. Convé ob-

- servar que quan es va embroncat, s'amolla el davant i s'atesa l'orsapop; per tant, el car entra sobre coberta i la pena s'eleva quasi verticalment.
- anar penejant, anar patint.** — Anar vent en popa amb la vela llatina sobre el pal.
- anar per amunt del bossell.** — Hissar la vela de forma que l'antena reste entre el bossell i el galcer o calcés.
- anar per baix del bossell.** — Hissar la vela de forma que l'antena reste molt baixa o siga per sota el bossell.
- antenes.** — Es diu del conjunt de car i pena. La forma més corrent és «les antenes» encara que siga barca d'una sola vela.
- aparell.** — 1. És el conjunt de pals, veles, cordatge, etc., que constitueixen un determinat sistema, com balandra, pailebot, bergantí, etc. 2. Conjunt de dos bossells i la corda corresponent.
- arganells.** — Arguenells. Gabietes.
- arganeu.** — Argueneu (Cat.). Argolla de l'àncora.
- arjau.** — És una canya de cap per a guardins, o siga perpendicular a la pala del timó (Fig. III-15).
- armall.** — Armadura. || ~ *de gabietes*. Encavallada de ferro que fa sobresortir per la popa els arganells o gabietes. || ~ *de zamberga*. Armadura de filferro o d'aram, alpaca, etc., formant un arc per a peixcar a la zamberga o al volantí.
- arranxar.** — Enllestir tot sobre coberta; netejar i enllestir la barca.
- arriar a pla.** — Es diu quan la vela ha de quedar arriada en banda, o siga les antenes descansant sobre les soletes o regala.
- arrufament.** — Corba més o menys pronunciada que forma l'orla d'una embarcació vista en sentit de proa a popa, mirant-la per un costat.
- arruixims.** — Ruixims.
- astrallera.** — Aparell que consta de dos bossells de dues politges, encapillat en la piula del pal dels aparells llatins i afermat a la popa de l'embarcació. Fa el paper de burda volant.

B

- ballesta.** — Regletes de llarg i ample variables, de fusta ben flexible. Introduïdes en una espècie de beines que hi ha a l'allunament de les veles cangrees i bermudianes, mantenen aquell atesat. *Sables, sabres.*
- bagra, bagres.** — Línies ordenades horitzontals en el ratllat d'una embarcació.
- bancada.** — Carcassa de fusta formada per dues peces emmossades als medissos i estimeñeres, en sentit de proa a popa, i sobre les quals s'aferma el motor de l'embarcació.

- barbeta.** — Tros de corda prima, que sempre va nuat a un càncam a proa o popa de les embarcacions auxiliars o de les petites, i que serveix per a amarrar-les.
- barca deniera.** — Barques sardinals construïdes a Dénia amb un traçat típic (Fig. IV).
- barcafort.** — Continuació de la falca fins a la popa (Fig. V-8; VI-14).
- barra.** — 1. Travesser de fusta de secció quadrada i arrodonit als extrems, que col·locat al cap del molinet actua a mode de palanca fent voltar este. 2. *Arjau*, quan aquest és una barra.
- barrotí.** — Cadascun dels trossos de bau o barra que sostenen el corredor i arriben fins a les escotilles, buc, etc., on queden tallats.
- barsa.** — Cistelló usat pels peixcadors de canya especialment, és de vímet, i exteriorment va folrat de lona pintada a l'oli. En la barsa porten els ormeigs de peixca.
- bastard.** — Corda que duu inserits els vertells formant el racament o el contradogal.
- berlinga.** — Cadascuna de les peces reforçadores de fusta, que en direcció de proa a popa es col·loquen, en nombre indeterminat i a diverses alçaries, sobre les estimeneres.
- bigota.** — Peça de fusta dura, generalment de forma d'ou, amb una canal per la vora per nuar i un forat rodó a la part més ampla. És una espècie de guardacaps i s'empra en molt diversos usos. Sol tenir tres forats, per a passar caps, col·locats en forma triangular a la part que fa de base. D'aquests es suspenen els tensors, i d'una canal que les voreja, l'obenc o *jàrcia*.
- bigotera.** — Triangle pintat, simplement com a element decoratiu, sobre els costats de la barca a la part de proa. El dit triangle està limitat per la cinta i la línia de flotament (Fig. V-18).
- bita.** — Barra o bau que va per sobre coberta, arquejat, de bitó a bitó. A ells s'aferma el botaló, les cordes que afermen aquest i les de govern de la raca.
- bocana.** -- Vent del NE.; en estiu, gregal, provençal i albornés.
- bollari.** — Petita boia feta de planxes de suro rodones, les quals planxes, una volta unides fortament per un cap que les travessa pel mig, van quasi sempre treballades afectant la forma de dos cons units per les bases. Generalment, va pintada. Serveix com a boia dels orinques i altres usos.
- bossell.** — Part superior de l'aparell d'hissar la vela llatina. Es d'una o més politges i va afermat per la cara de popa del pal al flonc o amant. La peça que el completa rep el nom de guindalesa.

braça. — Cap de laborar per a orientar les vergues.

braçoles. — Les peces de fusta que formen els costats de proa i popa de les escotilles. Les dels costats d'estribord i babord reben el nom de *palamars*.

bragot. — L'estrop del flonc.

buixees. — 1. Proa polena. Proa de violí; arranca des de la línia de flotament, en corba molt pronunciada, fins al bauprés. La concavitat de la dita corba es pot definir considerant el centre en un punt imaginari en la prolongació de la línia de flotament i la vertical de l'extrem del bauprés. 2. Mascaró de proa. 3. Volutes del tallamar. 4. Buixees. El que en castellà s'anomena *beques*.

burro. — Corda que en els antics xabecs i místics s'emprava en el govern de la vela major reemplaçant el davant.

C

cabanilla. — Espècie de bordó o bossell, fet amb l'eina del mateix nom, que serveix d'adorn i com a acabament d'algunes peces de l'orla de les embarcacions. (Fig. VI-8). || Eina semblant a una plana, amb el ferro de forma adequada per a fer bossells.

caell. — Testa en forma de línia trencada que es fa per a la unió de les rodes de proa i popa amb la quilla. (Fig. II-5, III-9).

cala. — 1. La part més baixa del

buc d'una embarcació. Solen arreplegar-s'hi totes les aigües.

2. Instrument emprat pel calafat, consistent en una regleta o vareta gruixuda que té practicada una llarga mossa longitudinalment. En aquesta mossa actua a mode de cuny i cursor un trosset de fusta que obri més o menys els extrems, i la cala actua a mode de compàs per a mesurar i assenyalar amb exactitud profunditats de mosses, etc. 3. Petita ensinada.

calces. — Peces de fusta de forma rectangular, amb un descollat circular en un dels costats, que serveix per a mantindre tombat i immòbil un bocoi.

caloma. — Cordó prim fet de cerra de cua de cavall; s'empra per a fer eines de peixca. **cana.** — Mida de longitud de vuit pams. Equival a 1'555 m.

canari. — Espècie de maça de fusta de ginjoler, emprada per a calafatar; té un so agudíssim en martellar sobre els ferros de calafatar.

càncam de traure. — Anella de ferro amb una grapa que la fixa a la roda de proa. (Fig. II-4).

cap de pato. — Acabament de la pena, per on es nua aquesta amb l'enginya a la pena. També es diu *cap de pato* a l'acabament de la pena per on es nua amb l'enginya al car.

cap de roda. — L'acabament de la roda de proa o popa.

carlinga. — Forat practicat en el

- paramitjal, on s'insereixen les metxes dels pals. També es diu carlinga a una caseta formada per quatre trossos de fusta formant un forat quadrat per a rebre el metxó del pal.
- catxola.** — Cadascun dels corbatons col·locats sota les cofes, servint de reforçament a aquestes.
- cavallet de coç de botalló.** — Pronuncien a València, uns *coç* com en castellà; altres, *coç*, amb la *o* tancada. És una creuera de fusta consistent en dues peces verticals i una de transversal, deixant quatre extrems que serveixen per a afermar, com a cabiller, els caps de labor. Va col·locada a la proa de les barques de mitjana, generalment. És d'utilitat semblant a la de la bita, que va en les barques de bou. — *Bita*.
- cinta.** — La primera taula i més gruixuda del buc d'una embarcació. (Fig. III-25; VI-9).
- cintó.** — En les barques petites, el mateix que *cinta*. També sol ésser substituïda pel dorment.
- clau.** — El terç mig entre els trencanills de proa i popa. Generalment es creu que el trencanill volta per complet la barca. La realitat és que en les barques grans està dividit en tres trossos per banda; els dels terços de proa i popa són trencanills, i el central, clau. (Fig. III-24).
- clavaçó en peu de gall.** — Sistema de clavar les taules del folro, consistent a clavar dels dos claus de cada taula, el de dalt sobre l'estimenera i el de baix sobre el medís. Aquesta forma es repeteix en la taula o taules següents, i es fa des de la proa a la quaderna central o mestra. Des d'ací fins a la popa es clava igual, però tenint en compte que llavors els medissos han canviat de situació, és a dir, que de la meitat cap a proa l'estimenera es clava al medís per la cara de proa d'aquest; i del mig a popa, l'estimenera es clava al medís per la cara de popa d'aquest. (Fig. III-32. Vejan fig. II).
- clavilla.** — Tascó de fusta col·locat als caells o a les testes de tota mena, per tancar l'entrada d'aigua. (Fig. II-6; III-10).
- closes.** — Puntals de fusta que es posen per sostindre dretes les barques quan estan en terra.
- clot.** — Escotilló petit situat en les barques grans, un a la cara de popa del pal i un altre a l'angle de popa. Serveixen per a anar deixant caure la malleta quan es xorra. En les barques petites el timoner es col·loca sobre coberta ficant els peus en el clot.
- codast.** — En les embarcacions que tenen popa d'espill, la roda de popa.
- colla.** — Composició de brea i pega grega que s'empra a mode d'encalixada, igualment que aquesta, per cobrir les casetes o

pous formats per les estimeneres i la quilla.

contradogal. — Anella feta d'una corda, en la qual van inserides unes boles de fusta dura anomenades *vertells*; el contradogal abraça el pal i el flonc.

contra-roda. — Peça de fusta apeanyada a l'interior de la roda i on assenten les testes de les taules del folro exterior.

costralero. — Peça de fusta gruixuda col·locada per sobre la cinta de la barca voltant-la per complet o els dos terços mitjans, i serveix per a evitar fregaments o cops a la barca.

costures. — Les juntes que queden entre les taules del folro o de la coberta i que han d'ésser calafatades.

D

daval. — Vent del SO., vendaval, garbí-llebeig, llebeig.

desenvergar. — Llevar les velles de les antenes, perxes, etc., així com plegar tota la manobra.

devantalet. — Llistó que corre de proa a popa pels costats interiors en les barques petites, bots i llanxes, i serveix per a sostindre els bancs.

dogal. — Aparell consistent en una corda amb una bigota en u dels extrems, el qual aparell, abraçant el flonc, envolta amb un extrem les antenes i amb l'altre el pal, passant per la

bigota i nuant-se a la trossa. donar a la banda. — Escorar una embarcació ancorada, per mitjà d'una xata, a fi de carenar o pintar el pla.

dorment. — Traca.

drissa. — Trissa; tira.

dur el car en batalla. — Es diu quan la vela va arriada i plegada sobre les antenes, i la pena descansa sobre la forqueta, hisant fins al bossell. Resta el car més alt que la pena. Es posa el car en batalla quan els remers han de seure a la bancada de proa, i a fi que la vela i el car els deixi comoditat.

E

embroncar. — Anar embroncat.

encalitzada. — Rebliment que es fa a base de pòrtland, pedres i sorra; cobreix les casetes que formen les estimeneres i fa un pis pla.

engassar. — Guarnir un motó amb una gassa de corda folrada de lona o couro pintats, de la qual gassa ixen un o dos arri-gaus.

entrar el vent. — Començar a bufar un vent.

escantilló. — Instrument de metall i fusta, o tot de metall, formant un angle variable, que serveix per a mesurar els angles que formen les estimeneres sobre els costats, coberta, testes de taules, etc.

esmenyar, esmenyar-se. —

Canviar lleugerament de fondeig, quan es va a la peixca del volantí, per tal de situar-se sobre un rodal, alguer o roca que es busca.

estar a redós, arredossar-se.

— Posar-se en un recés, lloc defès dels vents.

estoperol. — Tatxes de caprodó, gruixut i plat, que serveixen per a clavar planxes, xapes, etc.

F

faixa. — Peça de ferro o metall que, col·locada a la part inferior de la pala del timó, serveix per a introduir-la en l'agulla, col·locada a la part inferior de la roda de popa, i forma el joc del timó en unió del góndol i l'agullot. (Fig. III-3).

falca. — Tros de fusta de corba natural, col·locada per la part superior del rodó des de la roda de proa o popa fins a la bita. (Fig. V-6 i 9).

fer alçaprem. — Fer palanca repetidament a fi d'alçar o moure una peça o barca.

ferratge a la deniera. — Sistema de ferratge del timó, típic de les barques sardinals construïdes a Dénia. (Fig. IV-14.)

fixca. — Espècie de regle llarg, molt flexible, amb el qual es determina la figura de les taules del folro de les embarcacions, fixant-la sobre el lloc convenient de les estimeneres i prenint amb un compàs els

amples corresponents a cadascuna, que s'apunten per mitjà de ratlles en la fixca. Després de desclavat, es torna a fixar sobre la taula que s'ha de tallar i es repeteix la mida ratllant definitivament la figura.

fletxa. — Acabament o adorn del fòlio, tallat en fusta a gúbia. (Fig. V-17.)

fòlio. — Taula col·locada sobre l'orla, a ambdós costats de l'embarcació, a proa. Al costat d'estribord s'inscriu el nom de la barca, i a babord el seu fòlio, llista i matrícula (Fig. II-14; V-16.)

forat d'embarbament del car. — Forat practicat a la part superior de la roda de proa, sota la gorra o cap de moro, que serveix per a passar una barbeta per a subjectar el car. (Fig. IV-5.)

forat del botaló. — Forat practicat en la part d'estribord de l'orla, per on es fa sortir o calar el botaló. (Fig. V-2.)

G

gafa. — Argolla col·locada sobre l'acabament de la roda de proa dels bots. Serveix per a passar-hi el davant. (Aquests bots no tenen la roda acabada, com les barques, amb el cap de mort o gorra.) (Fig. II-1.)

galotxa. — Peça de fusta en forma de llengüeta cap avall, o bé un tascó amb un foradet, o un càncam, col·locat al costat de

babord de la roda de proa en les barques i hots, que serveix per a afermar el moc del botalló. (Fig. II, 3.) || Peça d'iguals característiques que l'anterior, col·locada a la cara de popa de la roda de proa en les barques. (Fig. V-4.)

- ganxo doble.** — Espècie de ganxo de dues boques encontrades, que impossibiliten que pugui eixir del càncam encara que s'arrie en banda l'aparell que va proveït d'ell. Porten ganxo doble la trossa, sanalets, etc. (Fig. I-22.)
- garbí.** — Vent del S., migjorn, xativenc, migdia.
- garbí-llebeig.** — Vent del SO., llebeig, vendaval, daval, siroc.
- glopada, glopà.** — Cop de vent acompanyat de pluja molt forta. Fenomen de poca duració i molt freqüent en primavera.
- gregal.** — Vent del NE., provençal. En estiu rep el nom de *bocana*. En la vesprada el d'*albornés*.
- gresca.** — 1. Escotadura llarga que corre pels costats i al llarg de la quilla, continuant per les rodes de proa i popa fins a la cinta. En la gresca de la quilla s'insereixen les palaies, i a les rodes, els extrems de les altres taules del folro exterior (Fig. VI-16.). 2. L'espai que resta entre la politja d'un bossell i la caseta on va inserida.
- guia.** — Revisa nuada per un cap a l'agulla i per l'altre a bord. Serveix per a facilitar la col·lo-

cació del timó quan es navega. Es passa a l'efecte la dita revisa per la faixa del timó, i esta troba fàcilment l'agulla.

guillaume. — Espècie de plana o ribot, amb el ferro de la mateixa amplada que la fusta i de tall pla. Serveix per a fer greses.

I

imbornal reial. — Rep el nom d'imbornal reial quan en compte de ser foradets rodons o rectangulars els imbornals, en formen sols un, que ocupa de bitó a bitó, interromput pels borregots. S'acostuma així en bots petits.

L

- lascar.** — Llargar una escota o cap, a poc a poc.
- largar.** — 1. Llargar veles, equivalent a hissar, o amollar la vela si estava cargolada sobre les antenes, tenint-la ferma per l'escota. 2. Llargar amarres, equivalent a amollar les amarres.
- llavaoret.** — Regleta de 25 a 30 cm., amb les vares de forma angular i les puntes tallades obliquament. Serveix per a traçar petites ratlles i prendre llargàries de taules quan es prenen de fixca.
- llepassa.** — Peça de fusta que reforça les antenes per la part central inferior, o siga per on van suspeses per l'estrop de flonc. *Quimelca*.

llevantijol. — Vent de l'E, quan és snau.

llebeig. — Vent del SO., garbino, garbí-llebeig, vendaval, daval, siroc.

M

maceta. — Eina per a entorzar caps, entolladures, etc.

mamparo. — Mamparostanc. Obra de fusteria que separa dos compartiments. (Fig. VI-19.)

manegueta de la drissa o trissa. — Espècie de cornamussa fixada a la guindalesa, sobre la qual s'aferma la drissa. (Fig. I-4.)

maniobra. — Conjunt de caps, bossells, etc., que s'empra per a maniobrar les veles llatines. (Fig. I-Maniobra.) || Moviment dirigit d'una embarcació.

manuella. — Canya del timó. (Fig. V-11 ; IV-17.)

maskaró. — Vejau *buzzees*.

mestral. — Vent del NO.

mestraler, mestraleret. — Masteler i mastelerillo.

migjorn. — Vent del S., xativenc, garbí.

migjorn-xaloc. — Vent del SSE.

motó. — Bossell.

N

negar-se. — Ofegar-se. Anar a fons.

nuc de calo. — Nuc que es fa amb l'osta per afermar-la a la gassa del pujam de la vela llatina.

O

obrir. — 1. Separar el costat de l'embarcació de la riba o d'un altre vaixell, per desatracar-la.

2. Navegant de bolina, caure més a sotavent.

oratge. — Vent de l'O., ponent, vent d'amont, terral.

orinque. — Cap afermat a la creu de l'àncora i acabat en un bollarí, que serveix per a facilitar l'afer de traure l'àncora, quan no es pot fer amb la cadena.

orsapop. — *Sopop, sopof*, a Alcossebre; *orsa*, simplement, al Grau, Cabanyal, Pinedo, Saler.

P

palabardons. — Defenses de fusta col·locades verticalment a l'amplada de l'orla per la part exterior del buc de les embarcacions grans.

palamars. — Dues peces de fusta que formen els costats laterals de les escotilles. Vejau *braçoles*.

paleta. — Ferro de calafatar, amb el tall quasi viu, que s'empra per col·locar l'estopa en les costures.

pallets. — Tauletes de fusta forta de 20 a 50 cm. i d'un gruix proporcionat que cobreixen el jaent i la soleta de proa per preservar estes del fregadís del cordatge. Adavants. (Fig. II-7; V-5.)

pallol. — Cadascuna de les quar-

terades de taules que, a fi de fer pla el fons d'una embarcació, van distribuïdes des del paratjal fins als costats.

parats. — Trossos de bigueta de fusta que, degudament enseuats, es col·loquen sota la quilla per fer sallar sobre ells les embarcacions, en varar o traure.

pata de gall. — Nuada en forma d'angle, que és molt emprada.

(Fig. V-1.)

penagall. — Vent del SE., xaloc.

pileta. — El sollao o pallol del clot.

piula. — Espigó.

pitges. — Cunys de fusta que s'empren per fixar el pal d'una embarcació a la bancada, o subjectar-lo per l'enfogonament.

ponent. — Vent de l'O., oratge, vent-d'amont, terral.

potim. — Pintura molt basta (creosota d'hulla?) emprada per a pintar els plans de les gavarres.

prims. — (S'empra solament en plural). Les parts més primes de proa i popa.

provençal. — Vent del NE., gregal, albornés, bocana.

Q

quarterola. — Bocoli o dipòsit on duen l'aigua potable en les barques.

quimelques. — Llistons de fusta dura col·locats en sentit vertical i envoltant el coll del pal

mascle, que serveixen per a aguantar el fregadís de la boca de cranc del pico; aquestes peces són canviables.

R

racaments. — Anells de fusta, o anells de corda i vertells, usats per nuar a ells el gràtil de la vela cangrea; els anells queden inserits al pal mascle i tenen per objecte fer escórrer-se amunt i avall la vela.

rafió. — Fitora; arpó subjecte a l'extrem d'un pal.

ransal. — 1. Rastre de barques auxiliars que porta una embarcació major quan va a la peixca del fanalot. 2. Cap que porta per la popa, arrossegant, una barca.

recàs del timó. — Peça de fusta unida a la pala del timó formant part d'aquest per la cara de popa. (Fig. V-19, IV-16).

redó. — Peça de fusta de corba natural que corre de proa a popa per sota el barcafort i la falca. (Fig. V-15, VI-13).

revisa. — 1. Corda fina per a diversos usos. 2. Cap curt que porten els baldes per suspendre'ls en traure aigua de la mar des de bord.

rínxol. — Ris.

rumball. — Tros de fusta que es col·loca com a pedaç al buc d'una embarcació. Tècnicament, ha de cobrir d'estimenera a estimenera.

S

sapata. — Falsa quilla. (Fig. VI-28).

sellament. — Corba de la quilla en sentit de proa a popa, la qual corba és de construcció.

siroc. — Vent del SO., vendaval, daval, garbí-llebeig, llebeig.

siti baix o siti de forquilla. — Dues peces de fusta col·locades a cada costat de popa, arran de la regala baixa, amb un forat quadrat al centre, per encaixar el metzó de la forquilla o forqueta.

T

tac del botaló. — Tac de fusta col·locat sobre coberta a proa i al centre d'aquesta, amb un forat quadrat per a encaixar el metzó del botaló.

taló. — Part més baixa del gaó de popa. (Fig. III-8).

tambutxo. — Edificació sobre coberta, que serveix tant per a cobrir un motor com per a aixoplugar-s'hi la tripulació. Solen portar-hi llumbreres.

tapat a dentellons. — Tapat especial de la coberta que consisteix a inserir els acabaments de les teules en el trencanill i les claus en forma de dents.

tapat a puntes. — Folro d'una embarcació, quan les taules no són d'una peça de proa a popa.

tascó. — Petita peça de fusta en forma d'arc, o amb una barrina-

da, afermada a la punta del car; serveix per a afermar el puny d'amura de la vela llatina.

taula d'atrac. — Taula que corre paral·lelament al trencanill i la clau.

tellol. — Escàlem.

temps. — Temporal: *córrer un temps*.

terral. — Vent de l'O., ponent, oratge, vent d'amont.

testa redona. — Unió de dues peces de fusta en angle recte.

timó de rella. — Semblant al de taló, té una prolongació a la part baixa en direcció a proa, la qual prolongació sobrepassa la línia baixa de la quilla (Fig. IV-10).

timó de taló. — Es el timó més corrent; la cara de proa, recta; la de popa, corbada en forma de mitja mandolina o mandora.

tindre moltes pates. — Es diu de les embarcacions que són molt marineres i corredores.

tombar. — Maniobra que es practica a fi que les veles llatines vagen a la bona.

trabujar. — Virar per redó.

tramontana. — Vent del N.

trinca. — Corda que, entollada a l'estrop del flonc, s'aferma per mitjà d'un nuc especial a les antenes, i té la missió de mantindre-les suspeses pel punt on convé, i evitar que pel pes de la vela les antenes puguen saltar. || *Nou de ~*. Nou de fàbrica.

V

varaderes. — V. *Palabardons.*
vàraderet. — Llistó de fusta dura col·locat sobre la soleta a la part de popa de la barca, des de la roda al terç, per evitar el fregadís de les cordes de manobra.
vent d'amont. — Vent de l'O., ponent, oratge, terral.
vent d'aval. — Vent del SO., garbi-llebeig, siroc.
vertells. — Boles de fusta dura, foradades pel mig i inserides en una corda o bastard, que for-

men el contradogal en els aparells llatins, o els racaments en les cangrees.

vestir. — Aparellar una barca de veles, pals i cordatge.
vindre al pla. — Arribar amb la vela molt per baix del bossell o siga quasi arriada en banda, quan hi ha molt de vent.
volutes del tallamar. — Polena, mascaró, buixees.

X

xaloc. — Vent del SE., penagall.
xativenc. — Vent del S., migjorn, garbí.

II

A

abartrell. — Dogal (Fig. I-10).
abatiment. — Escorament; escora.
abatiment (2ª acepció) — Abatiment. Desviació del rumb d'un vaixell per efecte del vent, corrents o onades.
abatir-se. — Escorar-se; 2ª acepció: abatir-se.
abocar-se.
aboïar. — Amollar.
abordar.
abraçadera. — Planxeta de proa.
abrotonar-se. — Escorar-se.
acompanyant. — Cronòmetre.
aconillar. — Voguinyar.
acoraçat.
aferrar.
afogament. — Enfogonament.
agregat.

aguantar-se proa al vent.
aguíó. — Guíó.
agulla. — Agulla.
agulla náutica. — Brúixula; compàs.
agullot.
aigua.
aigua viva.
aigua xiïa.
aixa buixí. — Aixeta de mà.
aix de guia. — As de guia.
aixicar. — Atxicar.
aixol. — Astraleta.
alambre. — Alambre, cable de ferro o acer.
alcàsser. — Toldilla.
aleta. — Amura de popa.
allunament.
altobordo. — Alto bordo.
amant. — Flonc; antigament el flonc era de tires de couro cor-

- xades com una corda i llavors l'anomenaven *amant*; avui, en les barques de peixca de dos o tres tones els mariners diuen *flonc*, siga este de couro, corda o cable de filferro; però el mateix mariner, en embarcar-se en barca més gran, diu *amant*, siga com siga el flonc. No obstant, el mot més corrent per a designar la dita corda és el de *flonc*.
- amant i aparell*. — Puntal.
- amantillo*. — Amantell; amantillo. A València es designa amb aquest mot dos aparells — un per cada costat — que van des del coll dels pals de cangrea a la punta de la botavara, destinats a mantindre aquesta horitzontal.
- amarra*.
- amarrador*.
- amarrar*.
- ambó*. — Ambó; a València es designa amb el mot de *ambó* o *taula d'ambons*, aquella on van practicats els imbornals; també es diu *ambó* una taula en forma de cuny que es col·loca en diversos llocs del folro exterior d'una barca: serveix per a comprimir les altres i forma part del dit folro.
- ambó de popa*.
- ambó de proa*.
- ambons amb puntera*.
- amollar*.
- amorrar-se*. — Embarrancar.
- ampulguera*. — Entolladura.
- amura*.
- amurat -ada*. — Escorat, -ada.
- amurat -ada*. — Amurat, -ada.
- A València es diu quan les veles van caçades, molt tivants, a fi de traure barlovent o orsar.
- anar a la bona*. — Anar a la bona.
- A València es diu quan va inflada la vela llatina per sotavent del pal, formant una única bossa.
- anar a la cia*. — Anar a la cia; vogar de cara.
- anar a la mala*. — Anar a la mala. Es diu de les veles llatines quan es navega deixant que el vent les infle contra el pal, o siga deixant este per sotavent de la vela. D'aquesta forma el vent fa dues bosses en la vela, una a proa i una altra a popa del pal. Així és la navegació més perillosa.
- anar a la vaga*. — Vogar avant.
- anar a l'orsa*. — Orsar.
- anar a pico*.
- anar a popa*. — Anar en popa.
- anar a rumbo*. — Anar a la via.
- anar de carenes al cel*. — Íd. (no és freqüent).
- anar de carenes al sol*. — Íd., íd.
- anar de carenes per amunt*. — Íd., íd.
- anar de prima*.
- anar en mar*. — Fer-se a la mar.
- anar per en terra*. — Anar en terra.
- anar plena*.
- anar valenta*.
- ancada*. — Costellam.
- anclar*. — Fondejar; ancorar; anclar.

- àncora.*
andananar. — Amarinar.
andaravell. — Andarabell.
anell. — Contradogal (Fig. I-25).
anginya. — Enginya (Fig. I-15).
ànima.
antena.
apagapenol.
apagar. — Amar amb el car simat.
apagaveles. — Apagapenol.
aparel.
aparell de pescador. — Entalingadura.
aparell llatí.
aparellar. — Aparellar; amarinar.
aparellat. — Sanalet.
apòstols. — (No es coneix la 1ª accep. : la 2^a : rellenos).
aquartelar.
arbolada. — Arboradura; aparell.
arborà. — Banc d'arborar.
arborada. — Arboradura; aparell.
arborar.
arbre. — Arbre, pal.
arbre mestre. — Pal major.
arcada. — Bodega.
arga. — Molinet.
argolla. — Anella.
arguenell. — Arganell; gabieta.
argueneu. — Anella.
arjau. — Arjau. En tota classe d'embarcacions, *arjau* és la barra transversal col·locada al cap del timó que, maniobrada per dues cordes anomenades *guardins*, governa el timó. Quan la barra de governar el timó va inserida en aquest en el sentit de proa a popa, es diu *canya del timó*, o — la paraula més generalitzada — *manuella*. A l'arjau solen dir també *barra* quan és una barra llevadissa — quasi sempre una barra del molinet de bord — que travessa el cap del timó en sentit transversal.
armador.
arramba d'escoba i arran d'escua. — Sotapalaia.
arrastracul. — Tapacul.
arrebossar. — Rissar.
arrencada. — Arrancada.
arriar. — Arriar; lascar.
arriar en banda.
arribada.
arribar.
arrigau. — Arrigau; es diu solament de la gassa que duu un bossell per a nuar la drissa que, passant per la politja d'un altre bossell i la pròpia, formen un aparell o palanquí. Hi ha bossells de *dobte arrigau*; són els que porten un arrigau per la part superior i un altre per la inferior.
arrufat, -ada. — Arrufat, arrufada. Es diu de les embarcacions que d'acord amb els plans de construcció tenen certa curvatura de cinta, i la proa i la popa hi resten més altes que el centre del buc. Quan aquest arrufament és exagerat, es diu de l'embarcació que *és alta a caps*.
arruma. — Estiba.
arrumar. — Estibar.
as de guia.

ascó. — Llum de tope.
aspa de Sant Andreu. — Pata de gall.
aspes. — Barres del molinet.
assocar.
assocarrar-se. — Arredossar-se ; posar-se a redós.
asta. — Asta ; es diu de les darreres quadernes de proa, que en lloc d'estar formades pel medís i l'estimenera, sols tenen aquesta última ; es col·loquen quan la roda és molt llançada i resta un gran espai entre la darrera quaderna i la roda, i a fi de relligar el taulam.
atotzar-se.
atracar.
atravessar-se.
avis.

B

babord. — Babord ; costat esquerre d'una embarcació, mirada des de popa, estant a bord.
baiard. — Escala ; generalment són usats un parell de rems quan l'art és petit.
baiona.
bala. — Plom ; plom de l'escandall.
balanci.
balandra.
balde.
baldejar. — Baldejar.
balisa.
balona. — Coca ; balona.
balou. — Tambutxo.
baluma. — Baluma ; és el caient de popa de les veles cangrees.
ballestrinca. — Ballestrinque.

banc.
banc d'arborar.
banc del mig.
banc del terç.
banc de popa.
bancada.
bancassa.
banda.
banquet.
banqueta.
banyera.
banyes. — Barres del molinet.
banyot. — Bau mestre.
barba.
barbades.
barbeta.
barbiquell.
barca.
barca cobertada. — Barca coberta.
barca de cabotatge.
barca de corredor.
barca de bou. — Barca del bou.
barca de mitjana. — Llaüt.
barca de palangre.
barca de sardinals.
barca molt tirada de cinta.
barca rellevada de cinta o curvatura. — Barca arrufada.
barcassa. — Gavarra ; ancló ; barcassa.
barco.
barengues. — Banyador.
barlovent.
barnilla. Vores.
barquer.
barqueta. — Barqueta, bot.
barra
barragement. — Borregotada ; escalamotada.
barraganet. — Borregot ; escalamot.

- barres del senó.*
barretet. — Cap de moro ; gorra.
barril — Quarterola.
barrilet. — Enginyes ; acabament de corda prima en forma de bocoi que guarneix la punta del car.
barrina de cassola.
barrina salomònica.
barrot. Barrotí ; barrotets.
barrot de popa. — Barres de popa.
bastarda. — Major.
bastiment. — Bastiment ; es diu sols per designar un vaixell gran.
bastiment caigut de cinta.
bataiol. Botaló.
bataiola.
bataló. — Botaló.
batarràs. — Estrellera.
bategar. — Lascar.
baticul. — Baticul ; rep aquest nom un cap afermat al puny d'escota de les veles cangrees i serveix per a tesar la vela sobre la botavara. Si *baticul* vol dir els diversos cordills que serveixen per a envergar, són *botafions*.
bauets. — Barres ; barretes.
bauprés.
baus. — Baus ; barres.
bendes. — 1^a: Faixes de ris. || 2^a: Espècie de faixes de lona que en les embarcacions de recreació s'empren per a cobrir botavara, pico i vela plegats quan estan les veles arriades ; aquestes faixes reben el nom de *bendes*.
bergantell. — Bergantí.
- bergantí.*
bergantí goleta.
bergantí goleta de tres pals.
bergantí pollacra.
bergantí rodó. — Bergantí.
berlinga.
bes. — Panyos.
besar.
beure aigua.
biçol o bicolí. — Braçoles.
bigota. — Davant ; barbeta.
bigoti. — Bigotera.
bigotxa. — Barbeta.
bitàcola. — Bitàcora.
bitadura.
bitons.
bitzero. — Bitzero ; bitxer.
boca de cranc. — Boca de carranc.
boca de llop. — Tamboret.
boca escotilla. — Boca d'escotilla.
bocal.
bodega.
boia.
boixir. — Menar ; buixir.
bolina.
bolou. — Tambutxo.
bomba. — Cabdell.
bonet o boneta.
borda. — Borda ; orla.
bordo. — Bordo ; bord.
bordó.
borinar. — Bolinar ; caçar, quan és per a orsar.
bornejar. — Rodar ; bornejar ; rosar.
bossa. — Borsa ; bossa.
bot.
bot salvavides.
botació. — Dotació, barcada, marineria.
botador. — Botador ; bitxer ; perxa.

botafions.

botafora. — Caçaescotes.

botaló.

botaló de foc.

botana. — Estimenera.

botar.

botavar. — Botavara.

botavara.

botó. — Botó; barrilet; punta del car.

botxeria. — Sarnatxo.

bovedilla. — Reviro de popa.

braça. — 1^a: En les veles canrees, les anelles de corda, fusta, ferro o una corda amb boles de fusta (bastard i vertells), reben el nom de *racaments*; una corda que en espiral va rodant la botavara i passant pels ullals col·locats al llarg de les relingues de gràtil i pujam, afermant la vela al *pico* o botavara, rep el nom de *culebra*. || 2^a: Braça, tipus de mida longitudinal.

braga.

bragot. — Bragot. (És la gassa que sosté les antenes, anomenada també *estrop*.)

brandal. — Burda; en les barques de mitjana, *sanal*, *sanalet*, és un aparell de dos bossells que tiva el pal des de la piula, on té l'encapilladura, a un càncam, situat en un borregot més a la cara de popa del banc d'arborar, i fa el mateix paper de les burdes.

bricarca.

briol.

brúixola. — Brúixula; brússola; compàs.

buc. — Buc; casc.

buiol; *bujol.* — Balde.

burda.

burda volant.

burro. — Burro; en els *místics*, *xabecs* i altres tipus d'embarcacions aparellades amb veles llatines, l'antena de la vela de proa es governava amb *davant* i *orsapop* o *orsa*; la del mig (la major o mestra) amb el *burro* (davant) i *alçaburro* (orsapop).

bus. — Busso, bus.

bussell. — Bossell.

bussi. — Busseta; falntx.

C

cabilles.

cabotatge.

cabrestant.

càbria.

caçaescota.

caçar.

cadenots.

cageta.

caient de popa. — Baluma; caiguda de popa.

caient de proa. — Caiguda de pal, de proa.

caiguda.

caixa de cadenes.

caixes. — Casetes.

caixonet. — Sarnatxo; caixonet.

calabrot.

calafat. — Calafat; fuster de riba.

calafatejar. — Calafatar.

calat.

calcés. — Galcés.

cama de pobre. — Margarida; margarita.

- camarot.*
cambra.
camell. — Lastre ; llast.
cameta. — Forqueta ; forquilla.
campetxana. — Espill de popa.
càncamo. — Càncam ; càncamo.
cangrea ; cangreja.
canoa.
canol. — Doble (més usat en plural).
canoner.
canot.
canya. — 1^a : Canya del timó ; manuela. || 2^a : Canya de l'ancora.
canyes del moc.
cap.
cap de dar fondo. — Bolda.
cap de mans. — Guia.
cap de mort. — Cap de moro ; gorra.
cap de respecte.
cap ferm. — Cap ferm.
capbussejar. — Escabussar-se.
capbusó. — Escabussó ; sotracada.
capfermar. — Aferrar ; afermar.
capità.
capser. — Escotera.
car.
càrcia. — Aparell ; vestit ; bastit de balandre, de pailebot, etc.
càrcia de treball. — Maniobra ; jàrcia volant.
càrcia ferma. — Obencadura.
càrcia mòbil. — Maniobra ; jàrcia volant.
carena. — Pla.
carenada. Pla.
carenat. — Palaia.
cargol. — Gat.
cargolar. — Plegar.
carlinga.
carnat. — Palaia.
carquinyol. — Clot.
carregador. — Braçola.
carregar.
carregar a seny. — Flamejar la vela ; tocar.
carta de navegar.
casa. — Caseta.
casanell. — Cassanell (Fig. I-19).
casco.
casquet. — Cap de moro ; gorra.
castell. — Toldilla ; castell.
catalejo.
cavall. — Burro.
cenyir.
cep.
ciar. — Fer ciavoga.
cigala. — Anella de l'ancora.
cigonyar. — Apeanyar.
cingla. — Estrop.
cinglar. — Cingar.
cinta.
cintó.
cisterna.
clau.
clau de l'arboradura.
claviller.
clavilles
clavió. — Tellol.
cliviller. — Claviller.
clivilles. — Clavilles.
coberta.
cocina. — Cuina.
cocinar. — Cuinar.
cociner. — Cuiner.
codast.
cofa.
coi.
coixi. — Tinter.

coll.
colla.
collar. — Plegar.
coment. — Costura ; junta.
compàs.
contoval. — Devantalet ; forro.
contra. — Contraescota.
contrafloc.
contramaestre. — Nostramo.
contra-roda.
conxa. — Baló.
conzar. — Tòrcer ; colzar.
coral. — Corbató de popa.
corba.
corba coral. — Corbató de popa.
corba d'orla.
corbató. — Jaent.
corbeta.
cornamusa.
corredera.
corredor.
corredora. — Corredera.
córrer el temps.
cos. — Sobrequilla.
cos mort. — Obra morta.
còssia. — Palamars.
costat.
costejar.
costella.
costellam.
cotonia. — Cotolina.
cotsineta. — Gambota.
crucero.
crugia.
cruseta.
cua de gall. — Prims de popa.
cua de pato.
cua de rata. — Rabo de rata.
cuizarro. — Borrego.
culata. — Coç del botaló.
culebra.

cunya. — Pitja. *Pl.* : pitges ; cunyes.
cúrria. — Corriola.
cúrries de brandar. — Sanals ; sanalets.
curtes. — Quarters.

D

dalt de proa. — Coberteta de proa.
darribar. — Derribar ; arribar.
dau.
davant.
davantalet de calaix. — Sarnatxo.
defensa.
degollar. — Amordassar.
derrame. — 1^a : Tapacul. || 2^a : Derrame.
derrot. — Quarto de derrota ; caseta de servir.
derrota.
derroter. — Derroter, llibre de derrotes.
desarribar. — Arribada forçosa ; tornar-se.
desconzar. — Descorzar.
desembarcar. — Desembarcar ; anar en terra.
desenvergar. — Desenvergar.
 Traure les veles de les perxes.
despalmar. — Netejar.
desplaçament.
desplaçar.
destral. — Astral.
destrier. — Destroier.
diari de bord. — Diari d'a bord ; diari de navegació.
dirigir. — A rumbo.
dispens. — Gambusa.
donar estuba. — Calafatar.

donar fondo. — Ancorar; fondejar, donar fondo.

dorment. — Dorment; traca. *draga.*

dragant vertical. — Roda de popa; codast.

dragar.

drassana. — Asteller; atarassanes.

drisses. — Drisses; tires.

E

elefant. — Quaderna mestra.

embarcació.

embarcació rodona.

embarcar. — 1ª: Embarcar. || 2ª: Embarcar aigua.

embarrancar.

embragar.

embrear. — Enquitranar; alquitranar.

emmarar-se. — Endinsar-se.

empalomar. — Embragar.

empavesada. — Empavesada, 2ª accepció.

empunyadura.

encallar. — Encallar, embarrancar.

encapilladura.

encapillar.

encendre. — Hissar.

encepar. — Fondejar.

encigonyar. — Apeanyar.

encostellada. — Enramada.

enferir. — Aferrar.

enflonc. — Flonc; amant.

enfogonadura. — Enfogonament. *enfogonament.*

enfonsar-se. — Afonar-se; anar-se a pico.

engarxolar. — Encatxolar.

enginyes.

engratau. — Enjaretau; gratau; engaretau; engrallat.

entaular. — 1ª: abotantar. || 2ª: entaular.

entestar.

entolladura.

entollar.

entonar. — Estibar.

envergar.

investir. — Varar.

escala.

escala de gat.

escalamera.

escalamot. — Escalamot; borregot.

escàlams. — Escàlems.

escaló. — Puny d'amura; puny de car.

escandalosa.

escandall.

escandallar. — Escandallar; sondar.

escarar. — Embarrancar.

escata. — Salobre (si és per la part exterior del buc: llimac).

esclop. — Cap de moro; gorra.

escoba. — Escua.

escobenc.

escollat. — Descollat.

escorat-ada.

escota.

escota llarga.

escotí.

escotilla.

escotina. — Escotí.

escua.

escut. — Espill de popa (la 2ª accepció no es coneix).

eslinga. — Gasa; estrop.

eslingar. — Engassar.
eslora. — Eslora (llargada).
espatlló. — Espill de popa.
espia.
espiga.
espigó. — Puny de pena.
espigueta. — Puny de pena.
espill.
espina. — Quilla.
esponja.
esquadra.
esquerar. — Ascar; escar.
esquí.
estacar.
estai.
estai de cabeça. — Estai de cap.
estai de violí.
estai major.
estai volant.
estalles. — Mosses.
estamenera. — Estimenera.
estampa. — Espill de popa.
estanc -a. — Estanc; estany.
estanyar. — Estancar; estanyar.
estar a l'alçada. — Estar a l'al-
 tura.
estar al secador. — Estar en sec.
estar en fatxa.
estatxa.
estella morta. — Obra morta.
estepa. — Asteller; astella.
estibar.
estimar.
estisora. — Estisora; tisora.
estopa.
estopejar. — Calafatar; estopejar.
estrai de contrafloc, etc. — Estai
 de contrafloc, etc.
estrellera. — Estrallera.
estribord. — Estribor.
estrop.

estropada. — Estropada; es diu
estropada a la marxa que porta
 una embarcació suposant-la ja
 arrancada i detenint tota mena
 de propulsió; el camí que fa en
 aquesta forma es diu *porta més*
o manco estropada; barca de
 molta estropada és la que llisca
 més fàcilment sobre l'aigua.
 Inèrcia.

F

faixa de rissos.
faixó. — Vora.
falca.
falca de proa.
faldona. — Desbocada.
falques.
falsa amarra.
falsa quilla. — Sapata.
falutz o falutzó.
fanalera.
farolera. — Farolera o fanalera.
fatxejar.
femella. — Agulla.
femellot. — Faixa; got.
fer aigües. — Fer aigües; fer ai-
 gua.
fer candela. — Estar en candela.
fer escala.
fer peu a terra. — Saltar; anar en
 terra.
fer proa.
fer-se a la mar.
fer tenda.
fer toldo.
ferrada. — Balde.
ferro. — Ferro; àncora; ruixó.
ferro de canal.
ferro de rebotir. — Ferro de reba-
 tre.

ferro de rependre. — Ferro de rebatre.
ferro d'obrir. — Ferro d'aviar.
filar. — Navegar de bonança.
filàstica.
a fil de roda.
fileret. — Palamar.
filet. — Fil de palomar.
flamar. — Flamejar.
fletxadura. — Fletxast.
fletxast.
floc. — Floc; pollaca; pollaqueta.
flota.
foc. — Floc.
focar. — Tocar; flamejar el floc.
fogonadura. — Fogonament.
fondejar. — Fondejar; donar fondo.
fondo.
forat de la metxa. — Forat de la metxa; carlinga.
forat del botaló.
forat de popa. — Clot.
forca. — Forqueta; forquilla.
forejar. — Forejar; endinsar-se.
formatget. — Descollat.
forniment. — Prims.
forro.
fortuna. — Vela de capa; pitjola.
fragata.
freu. — Frau.
fusa. — Llançament, varada. *Fusa* en valencià significa l'acte de fondre el metall de la quilla d'una embarcació
fusell. — Arbre del timó.

G

gàbia.
gàbia alta.
gàbia baixa.

gabier.
gabieta. — Gabieta; arguenell.
gafa. — Reviradora.
galàpag o *galàpago.*
galeota.
galera. — 1^a: Galera. || 2^a: Galeta; coca.
galeta. — Galeta, 1^a, 2^a, 3^a i 4^a.
gallardet.
galló. — Guió.
galotxa.
galteres. — Galteres. Les barques de peixca porten als costats de la part que sobreix de l'orla, de la roda de proa, dues peces de fusta planes, generalment de fusta molt dura, canviables, que aguanten el fregadís del car sobre la roda. Reben el nom de *galteres*.
galzet. — Calcés.
gambota.
gandul, gandula. — Maca, hama-ca.
ganzo.
ganya. — Jaient; jaent.
gaó.
gaó de proa.
gaó de popa.
garjola. — Catxola.
garlí. — Trissa; drissa.
garrofa. — Mapa (de l'àncora.)
garrutxos.
gasolinera.
gassa. — Gassa; estrop; bragot (segons la grandària).
gata. — Serviola.
gatera.
gavarra. — Barcassa; ancló; gavarra.

gibrella. — Plàtera ; safà.

gigre.

goleta.

gòndol. — Gòndol.

gonete.

gongo. — Faixa ; got.

got. — Faixa ; got.

grada.

gran.

gràtil.

gratilet. — Pujam ; pujamen.

grauera. — Escotera ; passaescotes.

gresa. — Escotera ; passaescotes ; caçaescotes.

grillet. — Grillet ; espècie d'anella en forma de ferradura amb un pern roscat ; s'empra per a unir cadenes especialment.

grua.

guaira.

guarda. — Defensa.

guardacaps.

guardacostes.

guardamà. — Rempujo.

guardapunys.

guardí. — Guardí ; més usat en plural. Són dues cordes que van lligades a l'arjau i per mitjà de les quals es governa el timó.

guarnir. — Enllestir ; aclarir ; amarrinar ; arranjar.

guia.

guia de l'escota. — Escotera ; passaescotes ; caçaescotes.

guillotinar. — Mordassar.

guinda. — Aparell.

guindalesa.

guindareses. — Guindareses. L'aparell d'hissar l'antena està constituït per un bossell a la

part superior, el qual s'escorre d'amunt avall per la cara de popa del pal major o per la de proa del de mitjana, a mesura que va hissant-se l'antena, i per la guindaresa, a la part inferior, i es fixa, per mitjà de la pata de gall, al banc d'arborar. Popularment es diu *les guindareses* o *les guindaleses*. Però els bons mariners, no els peixcadors, diuen sempre *el bossell* i *la guindalesa* o *guindaresa*.

guinyada.

guinyar.

guiterra. — Castanyola de rissos.

gussi. — Busseta.

H

hissar.

I

iat.

imbornal.

inflar. — Unflar ; omplir.

iol. — Iol ; canot.

iuuü. — Xinxorro ; busseta.

J

jaient. — Jaient ; jaent.

jardí.

jou. — Jaent de popa.

juanete. — Guanete, guanet ; juanete.

juanete alt.

juanete baix.

junquillo.

junta. — Testo ; testa rodona ; mitja testa ; testa caell.

L

lastre, llast. — Astre, lastre, llast.
línia de flotació.

llagosta.

llagut. — Llaüt; barca de mitjana.

llasses. Llasses (és molt poc usat).

llanada.

llançacaps.

llançament del vairrell.

llanxa.

llargar la mestra. — Caça i afer-
ra!

llata. — Llata; bau; barra.

llavorar. — Tesar; caçar; acaçar.

llegir el rumbo.

llengua.

llengot. — Lingot; llingot.

llevar ancles. — Llevar àncora;
sarpas.

llibi. — Gubiada (més usat en plu-
ral).

lligada. — Sobrecoll.

lua. — Lua; *pendre per la lua* és
rebre el vent una vela per la
cara de sotavent, o siga al con-
trari de per on està amarinateda.

lumbreira.

M

maçola. — Canari; maça de cala-
fatar.

maietes. — Malletes.

maixina. — Molinet; maquinilla.

major.

mamparo.

mànega. — Mànega; és l'amplada
màxima d'estribord a babord.

manegueta. — Maniqueta; mane-
gueta.

maneta. — 1^a: Barra. || 2^a: Maneta.
manilla.

manovella. — Manuella (la canya
del timó).

manxa.

manxes del molinet.

mapa. — Mapa (solament la 2^a
accepció).

mapes.

mare del timó. — Cap del timó.

marejar. — Amarinar.

marejar-se.

margarida. — 1^a: Margarida. ||
2^a: Nuc.

mariner.

marmitó.

marxapeu.

masqueta. — Mascaró de proa.

massillar.

masteler. — Mestraler.

mastelerillo. — Mestraleret.

matafió. — Botafió.

matrícula. — Fòlio.

maux.

medís. — Medís.

medís eme.

medís major.

medís mestre.

medís mitger.

medís numerat.

medís rei.

medís romà.

mena.

menes. — Maniobra (suposant que
l'explicació d'Amades i Roig
vullga referir-se al dogal o do-
gals i la trossa).

menjavents. — Pollaca; és una
vela que es llarga al botaló
substituint el floc, un poc més
gran que aquest.

} Medissos enca-
rats.

menuda. — Menuda (és molt poc usat; el costum és dir cada vela pel seu nom).

messa. — Mitjana.

messana. — Mitjana.

messana poper.

mestra. — Major.

mestrança. — Asteller; carener.

mestre d'aixa. — Calafat; fuster de riba. (A València i pobles de la contrada, *mestre d'aixa* és el constructor de carros.)

metxa.

mig. — Ris del mig.

milla.

místic.

mitja junta.

mitja lluna.

mitjana.

moc.

molinot.

mort. — Mort; aquest mot designa un pes (pedrall, llingot, àncora vella o bloc de sorra, pòrtland i grava) amb una gassa de cable, anella, etc., fondejat amb una cadena i boia o bollari, constituïnt una amarra fixa; aquest ancoratge no es trau mai de l'aigua; únicament pot *esmenar-se* o *esmenar-se* si un *temps* ha fet tirar molt i l'ha fet sallar.

mosquetó.

mosquiter. — Pollaca; pollaqueta.

mossa.

mossegar-se

mostatxo.

muixera. — Gubiada; gubiades (més usat en plural).

muleta. — Albufarenc; barquet.

muntar. — Remuntar.

mura. — 1^a: Amura. 2^a: Vents; mostatxos del botaló.

N

nus de guia. — As de guia.

nàufrag.

naufragar. — Naufragar; partir.

naufragi.

nàutica.

naval.

navegació astronòmica.

navegació d'estima.

navegant.

navegar.

navegar a la llarga. — Anar a un llarg.

navegar a la quadra — Anar a la quadra.

navegar a pal sec. — Anar en sec.

navegar de bolina o *borina.* — Anar de bolina; anar a cenyir; orsar.

navegar de popa. — Anar en popa.

navegar desquartelant. — Anar a un desquartelar.

navegar per l'aleta. — Anar per l'aleta.

nervi.

niell. — Gubiada (més usat en plural).

nòlits. — Fletes.

nostramo.

nus. — Nuc.

nus de carreter. — Nuc de llaurador.

nus pla. — Nuc pla.

ninyola. — Inyola.

O

obenc.
obra morta.
obra viva. — Obra viva; carena;
 baixos; pla.
obrir. — Obrir; aviar.
obrir-se una via d'aigua.
oficial de derrota.
orgueneu. — Argueneu.
orientar.
orla.
orsa.
orsapop. — Orsapop; sopop;
 orsa.
orsar. — Orsar; cenyir.
orsejar. — Orsar; cenyir.
osta. — 1^a: Osta. 2^a i 3^a, no es
 coneixen.
ostada. — Drissa.

P

pailebot.
pailebot de tres pals.
paiol. — Pallol.
pal.
pal de la mitjana. — Pal de mit-
 jana.
pal major.
pal mascle.
pal mesana. — Pal de mitjana.
pal mestre,
pal reial. — Pals reials.
pal trinquet.
pala. — Pala, 1^a i 2^a.
palanca. — Planxa.
palangrera. — Palangrer.
palanquí. — Palanquí.
paler. — 1^a: Posero. 2^a: Paler.
palilla. — Galeta; coqueta.

pallet. — Panyol.
paloma. — Braga.
palomejar. — Paremitjal; pre-
 mola; sobrequilla; berlinga.
paltejar. — Estar en fatxa.
panyar. — Apeanyar.
panyol.
parada. — Palaia.
paraia. — Palaia.
paramijal. — Paremitjal; pre-
 mola; sobrequilla; berlinga.
paramola. — Premola, etc.
parascut. — 1^a: No es coneix.
 2^a: Palamar.
pardal. — Nuc de pardal.
passamà.
passatge.
passatger.
pasteca.
patró.
patronejar.
pega.
peia. — Pileta.
peixe. — Costura.
pena. — Pena; extrem superior i
 de popa de l'antena.
pendre.
pendre amor. — Fer seno.
pendre coca. — Fer gorrites.
pendre corrida. — Fer gorrites.
pendre per la lua.
pendre rissos.
pendre volta.
penol. — Penol (es diu *penols* als
 extrems de les vergues de les
 quadres).
pentoc. — Renyó.
perdre el govern. — Perdre el go-
 vern; anar a la rossa.
perdre el rumbo
perdre el timó.

- perico*.
perilla. — Coqueta ; galeta.
periquito. — Sobreperico.
pern. — 1^a: Caell ; gaó. || 2^a: Tello.
perxa.
perxar.
pesca. — Cadena de les àncores.
pescamines. — Rastrellamines.
pescant.
petifloc.
peto. — Espill de popa.
petrina. — Conxa.
peu de gall. — Cabiller.
peu de roda. — Gaó.
pianya. — Pileta.
pico.
pilot.
pimelca. — Llepassa.
pinya de rosa. — Pinya.
pinyapeu. — Pileta.
pinyó de proa. — Cap de la roda.
pinsell. — Pinta ; pinteta.
pirata.
pitifloc. — Petifloc.
pitzola. — Vela de capa ; vela de fortuna ; pitzola.
pixar. — Desgotar.
pla.
plana.
plegador. — 1^a: Faixa. || 2^a: Tambor.
pluma. — Pluma ; puntal.
polícia. — Polisson.
pollacó. — Puny d'amura.
pollacra. — Pollacra ; pollaca.
pollacra barca.
pollacra goleta.
pollacra goleta de tres pals.
pollacrí. — Pollaca.
pont. — Pont, 1^a.
- pontó*.
popa.
popa de cul de mona. — Popa de cul de mona ; popa d'espill.
popa de dos cossos.
popa de quadro. — Popa d'espill.
popa en creu.
popa rodona.
porta de recibo. — Portaló.
portaló.
portell. — Lumbrera.
portella. — Porta.
pràctic.
prims. — Prims ; les parts més fines de l'embarcació, a proa i popa, als gaons.
proa.
proa llançada. — Proa llançada ; proa de violí ; proa polena (en barques, pailebots i bergantins, fragates o vapors antics, respectivament).
proa recollida.
proa a vent. — A l'ors ; a fil de roda ; proa a vent.
proer.
proisar. — Fer proa.
prova. — Proa ; prova.
prover. — Proer ; prover.
pruis. — Estatxa.
pujament. — Pujam ; pujamen.
puntal.
puntal d'escotilla.
puntala.
puntallàs. — Botaló.
puny. — 1^a: Puny. || 2^a: Puny, maneta.
puny d'amarra. — Puny d'amura.
puny de boca. — Puny de trissa o drissa ; puny de pico.

puny de pic. — Puny de pico ;
puny de drissa.
puny d'escota.

Q

quaderna.
quaderna mestra.
quadernal.
quadrast. — Codast.
quartejar.
quartels. — Quarters.
quebrantada.
quillat. — 1^a : Cadero ; caer.
 Aquesta classe d'embarcació és de construcció torrevellina, (de Torrevella) i té iguals característiques que la descrita per Amades i Roig.
quitrà.

R

raca. — Raca. És una anella de ferro que corre al llarg del botatí i a la qual s'aferma el floc o la pollaca pel puny d'amura. La raca es governa des de bord per llargar o arriar.
rager. — Almadier.
raig. — Almadia. A València no es practica aquest procediment de transport de fusta ; no obstant hi ha gent que ha tingut o té la dita professió ; ells mateixos diuen a l'ofici *almadier* o *maderer*. El mateix passa a les riberes del Xúquer, on encara es practica l'ofici.
rajoletes. — Sollaos ; sollats.
randa. — Caiguda ; relinga.
ranzo.

raser.
rastrera.
robotir. — Rebatre.
recalcar. — Escorar.
regala.
relinga.
relligar. — Aferrar ; fermar.
rem.
remar.
remolcador.
remolcar.
remuntar.
rependre. — Calafatar.
retenidor. — Amarra ; baticul.
revirada. — Espill de popa ; reviro.
revolts. — Rebols ; repols.
ringau. — Arrigau. Són les gasses que duen els bossells per tal de fermar a elles (espècie de petits estrops) les drisses o tires.
rissar.
rissos.
roba d'aigua.
roda.
roda del timó.
roda de popa.
roda de proa.
rodona. — Redona ; quadra.
rol.
ronyada. — Gassa ; eslinga.
rosa dels vents.
rufa.
ruixó.
rumball. — Pitja. A València es diu *rumball* al dui o doll (Badalona) o siga al forat ; el tap es diu *pitja*. El mateix ocorre en l'ofici de toneller : *rumball* és el forat, i *pitja*, el tap de fusta.

rumballar.

rumbo. — Rumbo, 1^a i 2^a.

S

sabata. — 1^a: Cap de moro ; gor-

ja. 2^a: Sapata ; falsaquilla.

sabre. — Sable ; sabre ; ballesta.

safar.

saió. — Jaent.

sallar.

salpar. — Sarpar.

salvavides. — Salvavides ; xaleco.

samal. — Barsa.

sardíalera. — Sardinal.

sarpar.

sàssola. — Sàrsula.

seca. — Estai.

senal. — Sanalet ; sanal.

sanalera. — Sanalet ; sanal.

senó.

sentina.

senyal. — Cassanell.

ser marinera.

serreta. — 1.ª: Serreta. 2.ª: Serreta.

servar.

servar el timó.

serviola. — Serviola. També es diu *serviola* la peça de fusta que a mode de cavallet serveix per a penjar l'àncora quan es navega.

servo. — Servo ; servo-motor.

sextant.

sima. — Estatxa ; calabrot.

simar. — V. *car simat*.

singladura.

sirena.

sirga.

sirgar.

sirgueta.

situar.

sobranquera. — Desbocada.

sobre.

sobrecàrrec.

sobrecoll.

sobreparaia. — Sotapalaia.

sobreparaia. — Sotapalaia.

sobrequilla. — Paramitjal ; premo-la ; sobrequilla.

sobrescoba. — Berlingues dels sol-lats.

sola. — Sola ; soleta ; regala alta.

solapa. — Trencanill ; clau. Els calafats divideixen el trencanill en tres parts : el *trencanill* pròpiament dit, que és la part compresa a estribord i babord, a proa ; la *clau*, o siga el terç central, i el *trencanill del terç de popa*.

soleta. — Soleta ; regala ; regala alta ; sola.

sonda. — Escandall ; plom.

sondejar. — Escandallar.

soplona. — Soplona ; espia.

sòssola. — Sàrsula.

sotabocal.

si tacinta. — Bocal.

scavent.

submarí.

surar. — Surar ; flotar.

T

tac de corredor.

talla. — Bossell.

tallamar. — Tallamar ; roda de proa.

tancó. — Tangó.

tap. — Pitja.

- tapament de proa.* — Coberteta de proa.
tapar. — Forrar.
tapetes de les enginyes. — Enginyes.
taquí. — Bau de proa ; bau de popa ; bau mestre.
tartana. — Falutx. A València es diu *tartana* a un falutx més gran i, en proporció, de menys vela que el falutx.
tascó. — 1^a : Pitges d'acunyar, o d'encunyar; cunyes || 2ª Tascó.
taula de reforç. — Bordó ; costraler ; costralero.
taules.
tercer. — Cuiner.
tercera. — Sotabocal.
tercerol. — Ris ; rínxol.
terciaire. — Cuiner.
ternal. — Ternal ; bossell de tres ulls.
terrejar. — Costejar ; vorejar.
tessar. — Tesar.
testa. — Testa (la unió de dues fustes).
timó.
timoner.
tingladillo. — Cosit.
tinter.
tira. — Tira ; amant ; drissa.
tirant. — Estai de floc.
tirar a pico.
tirar a sirga. — Sirgar.
tirar per la borda.
toldilla. — Alcàsser.
topar. — Tocar.
topino. — Punta del car.
torn. — Cabristant.
torrer.
trencanell. — Trencanill.
- transatlàntic.*
transbordar.
transport.
trascollat. — Descollat.
trava. — Trinca.
travessia.
trempar. — Tombar.
tremuja del timó. — Llimera ; tremuja.
treure. — Traure.
trenyinerà. — Trainera (no és usada a València).
trincar. — Trincar ; fermar ; aferar.
trinquet.
trinquet paper.
trinqueta.
trinqueta veló. — Redona ; veló.
trinquetilla.
tripulació.
tripulant.
trisses. — Trisses ; drisses,
trompa. — A València era abans usat un caragol que rebia el nom de *trompa*, *caragol* o *caragola*, segons la nota més o menys greu que produïa.
trossa. — Trossa (part de la *maniobra*).
trossar. — Atrossar.
truncar. — Trucar (molt poc usat).
tubet. — Estampa.
- U
- ull.*
ull de poll. — Nuc de pardal.
ullet.
ungla.
unya. — Sarpes ; ungles.

V

vagra. — Medís. (V. *bagra*).
vaina. — Bainetes.
vaiivé. — 1^a: Braçola. || 2^a: Brandar; brandeig.
vaizell.
vano. — 1°: Espill de popa. 2^a: Grua. 3^a: Baló. 4^a: Espill de popa.
vapor.
vapor de passatge.
vapor mercant.
vaquera. — Vaca. Pl.: Vaques; vaquetes.
varada.
varar.
varengues. — Berlingues.
vareta.
vasos. — Galteres.
vela.
vela a la bovera. — Anar a la bouera.
vela a la colla. — Anar amb la vela plegada.
vela alta. — Anar a tope.
vela al terç.
vela baixa. — Anar per baix dels bossells; anar amb el car assentat.
vela de capa.
vela de martell.
vela de respecte.
vela d'estai.
vela de tallant. — Vela d'estai.
vela espigada.
vela llatina.
vela quadra. — Vela quadra, vela redona.
velatxo alt.
velatxo baix.

velejar. — Anar a la vela.
veler.
venolera. — Ventilador.
ventrera.
vents.
verduguet. — Bordó; costraler; costralero.
verga de gàbia.
verga de gonete.
verga de trinquet.
verga de velatxo alt.
verga de velatxo baix.
verga de sobregonete.
via d'aigua.
vigia.
virar.
virar en rodó.
virar per avant.
vitre. — Cotó; cotolina.
vogar. — Bogar.
volandera. — Virolla.
volant. — Floc volant; pollaca.
volta de rason. — Entalingada.
voltejar. — Bordar; fer bordades; barloventejar.

X

xabec.
xaica. — Buseta.
xalana. — Albufarene; barquet.
xanar. — Llargar escota; lascar.
xata.
xaveta.
xicot. — Xicote. A València es es diu *xicote* a un tros de corda, sobrant d'una estatxa, calabrot, etc., i sempre d'una braça poc més o menys. Per regla general, és un tros de corda que no és prou llarga per a cap ús o maniobra.

xinxorro. — Busseta ; xinxorro ;
bot auxiliar.

xumassera. — Xumassera. L'ex-
plicació de J. Amades i E. Roig
és exacta. No obstant, com el
procediment és d'allò més anti-
quat i poc pràctic, segurament,
s'ha substituït per un ferro en
forma de lira com a suport del
rem, i un pern a la part infe-

rior, que s'introdueix en les es-
calameres o forats guarnits de
ferro o metall, on fa el joc ne-
cessari perquè el rem tinga tots
els moviments. En les ioles i
xalupes de recreació n'hi ha
de diferents sistemes i tots
ells reben el nom de *xumasse-*
res.

xunxo. — Sunxo.

LLUÍS P. FLORES.

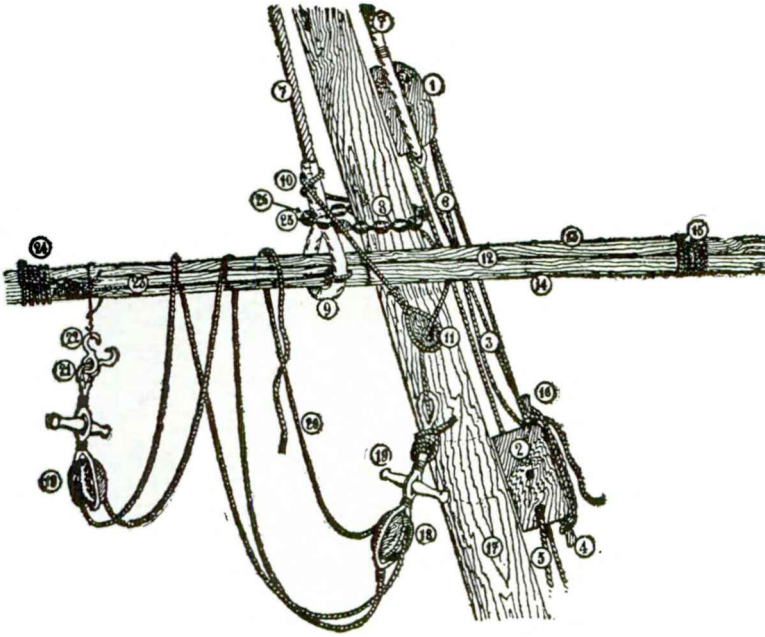

Figura 1 (Maniobra)

- 1, Bossell de la guindalesa; 2, Quadernal de la guindalesa; 3, Tira, drissa o trissa; 4, Manegüeta de trissa; 5, Pata de gall; 6, Tira; 7, Flonc o amant; 8, Bastard; 9, Estrop de flonc; 10, Dogal; 11, Bigota de dogal; 12, Antenes; 13, Pena; 14, Car; 15, Enginyes; 16, Nuc; 17, Pal o arbre; 18, Bossell de la trossa; 19, Cassanell; 20, Tira de la trossa; 21, Guardacaps; 22, Ganxo doble; 23, Trinca; 24, Nuc de Trinca; 25, Vertells del contradogal; 26, Contradogal.

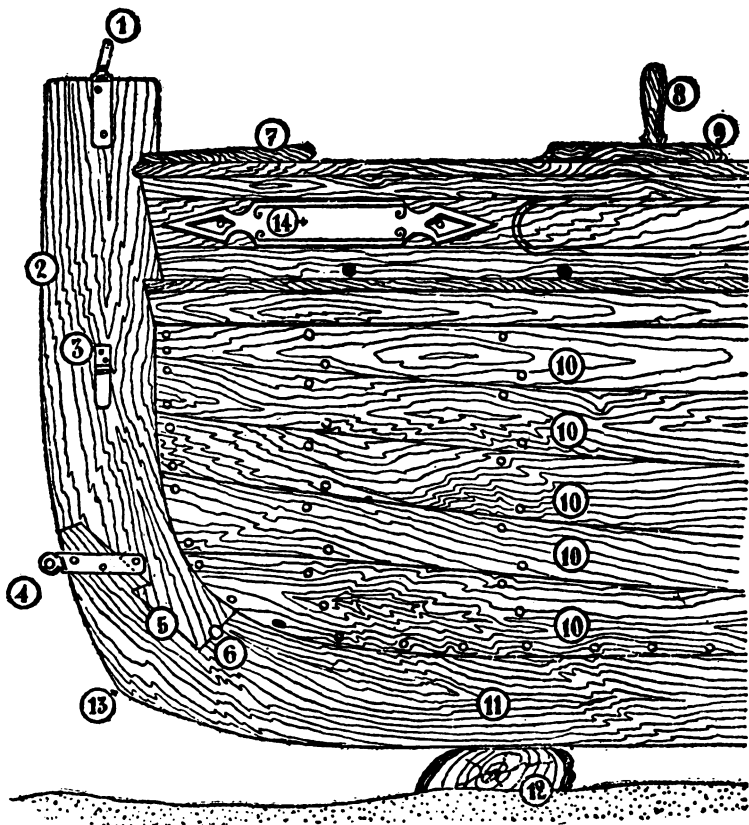

Figura 2 (Proa de bot)

- 1, Gafa; 2, Roda de proa; 3, Galotxa; 4, Càncam de traure; 5, Caell; 6, Clavilla; 7, Pallets o adavants; 8, Escàlem; 9, Escalamera; 10, Taules del pla; 11, Quilla; 12, Parats; 13, Gaó de proa; 14, Fòlio.

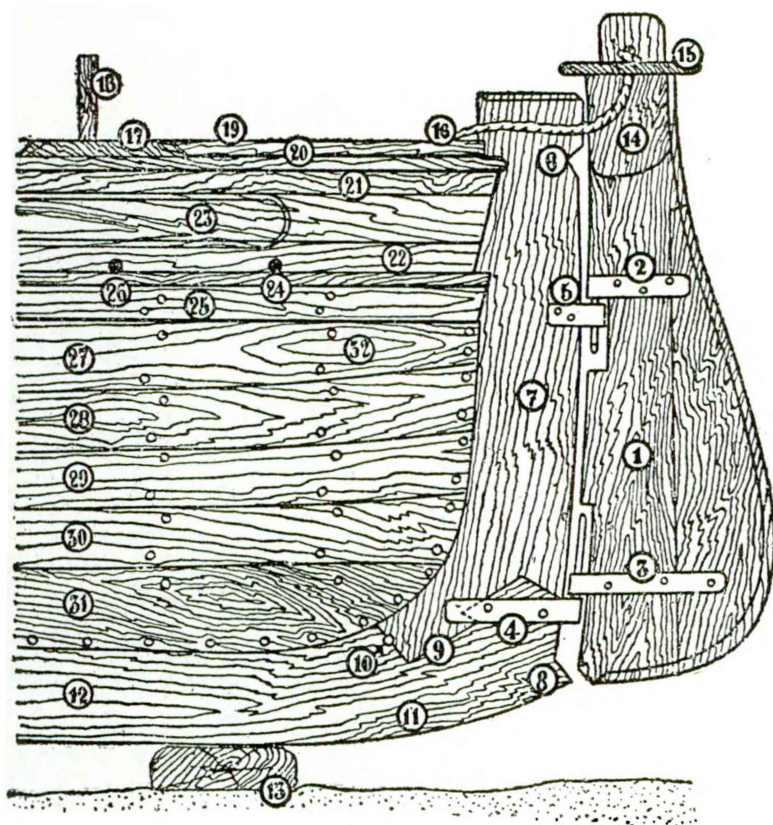

Figura 3 (Popa de bot)

- 1, Pala del timó; 2, Agullot; 3, Faixa; 4, Agulla; 5, Góndol; 6, Escotera; 7, Roda de popa; 8, Taló; 9, Caell; 10, Clavilla; 11, Gaó de popa; 12, Quilla; 13, Parat; 14, Galteres del timó; 15, Arjau; 16, Guardins; 17, Escalamera; 18, Escàlem; 19, Varederet; 20, Regala o soleta; 21, Cintó; 22, Taula d'ambons; 23, Orla; 24, Clau; 25, Cinta; 26, Imbornals; 27, Taula bocal; 28, Sotabocal; 29, Taula de pla; 30, Sotapalaia; 31, Palaia; 32, Clavaçó en peu de gall.

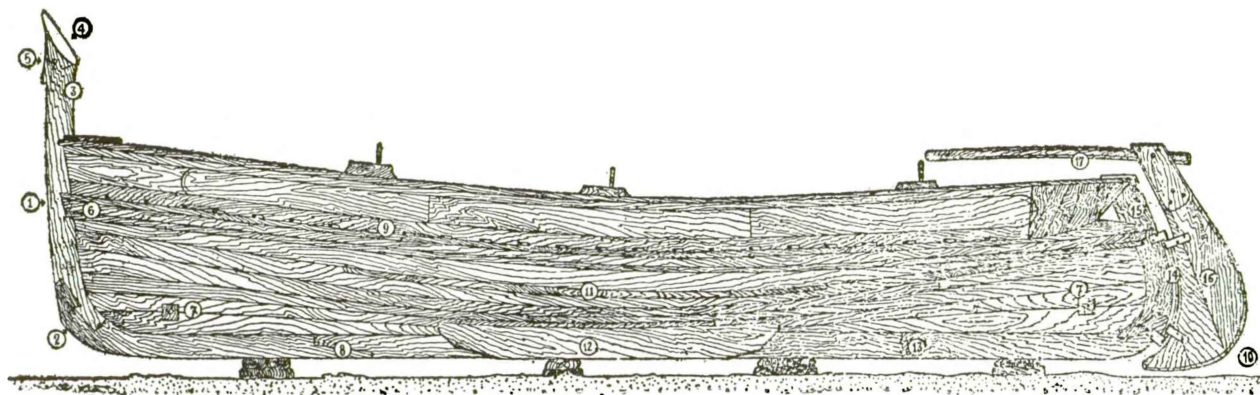

Figura 4 (Barca deniera)

- 1, Roda de proa ; 2, Gaó de proa ; 3, Cap de roda ; 4, Gorra o cap de moro ; 5, Forat de l'embarbament del car ; 6, Cinta doble ; 7, Rumbos ; 8, Mitja junta ; 9, Taula d'ambons o imbornals ; 10, Timó de rella ; 11, Ambó ; 12, Escues ; 13, Testa redona ; 14, Ferratge a la denilra ; 15, Roda de popa ; 16, Recàs del timó ; 17, Manuella o canya del timó.

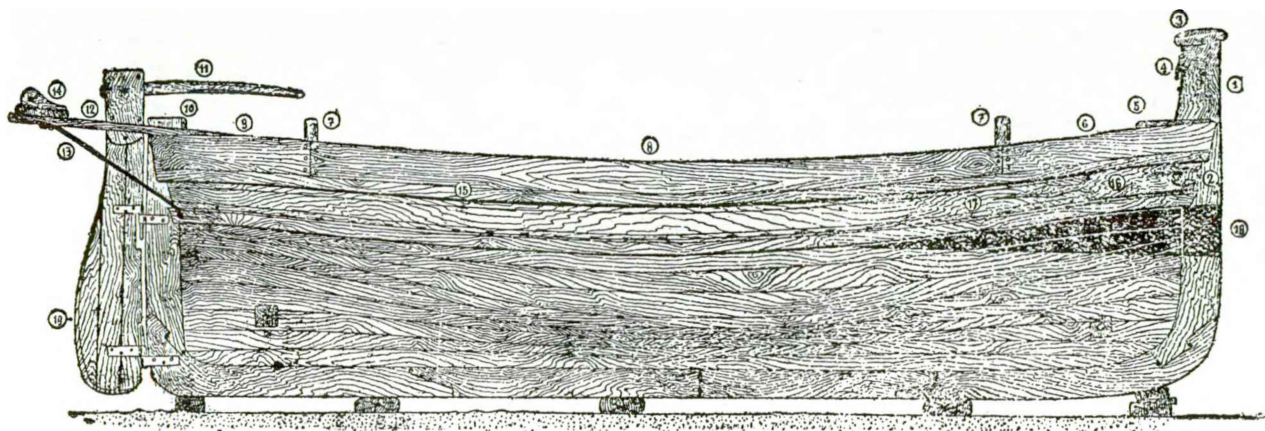

Figura 5 (Barca de bou)

- 1, Roda de proa amb galteres ; 2, Forat del botaló ; 3, Gorra o cap de moro ; 4, Galotxa ; 5, Pallets o adavants ; 6, Falca de proa ; 7, Bitons ; 8, Barcafort ; 9, Falca de popa ; 10, Roda de popa ; 11, Manuella o canya del timó ; 12, Armall de gabietes ; 13, Tirants de l'armall de gabietes ; 14, Arganells o gabietes ; 15, Redó ; 16, Fòlio ; 17, Fletxa ; 18, Bigotera ; 19, Recàs del timó.

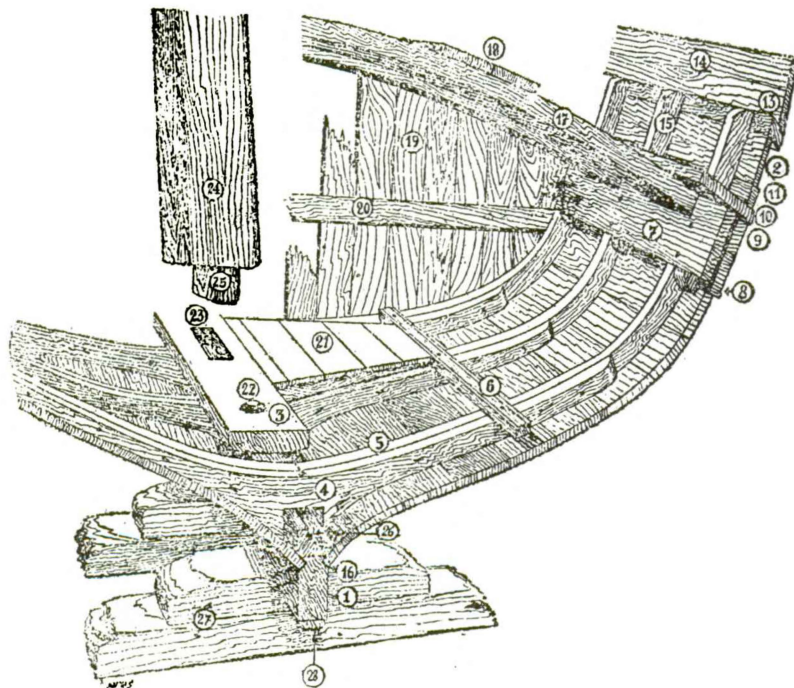

Figura 6 (Barca de bou. — Tallat transversal)

- 1, Quilla ; 2, Sobrequilla ; 3, Paramitjal ; 4, Medís ; 5, Estimenera ;
- 6, Berlingues de pallol ; 7, Dorment o traca ; 8, Cabanilla (motlura) ; 9, Cinta : cinta doble ; 10, Clau ; 11, Taula d'ambons ; 13, Redó ; 14, Barcafort ; 15, Borregots o escalamots ; 16, Gresa ; 17, Bau o barra ; 18, Taules de coberta ; 19, Mamparo ; 20, Travesser de mamparo ; 21, Pallol o sollao ; 22, Pern ; 23, Carlinga ; 24, Pal o arbre ; 25, Metxa ; 26, Tacs ; 27, Gubiades ; 28, Sapata.